

SEIMO NARIO PRANO VIKTORO RAULINAIČIO KNYGA „PARLAMENTARIZMAS“

DR. AUDRONĖ VEILENTIENĖ

Šiame numeryje ir toliau publikuojame I, II ir III Seimo nario, teisės daktaro Prano Viktoro Raulinaičio¹ knygos „Parlamentarizmas“, išspausdintos 1925 metais Klaipėdoje, ištraukas. Skaitytojų ir tyrėjų dėmesiu pateikiame P. V. Raulinaičio knygos II dalį „Parlamentinės tvarkos esmė“. Šioje dalyje autorius aptarė parlamentinės tvarkos sąvoką, tautos suverenumo, parlamento galių klausimus, daug dėmesio skyrė parlamento ir teismo, parlamento ir Vyriausybės santykiams. Analizuodamas parlamento ir kitų institucijų santykių problemas ar su tuo susijusius Konstitucijos straipsnius, autorius lygino Anglijos, Prancūzijos, Vokietijos, JAV, Šveicarijos, Rumunijos ir kitų šalių konstitucijas ir įstatymus, pateikė pavyzdžių iš Lietuvos parlamento aktualijų.

Knygoje autorius taip pat nagrinėjo parlamento sudarymo ir dviejų parlamento rūmų klausimus. V. P. Raulinaitis pateikė Lietuvos pavyzdį, kai 1922 m. lapkričio 13 d. susirinkus I Seimui kilo ginčas dėl Rinkimų įstatymo 76-ojo paragrafo taikymo, skirstant balsų likučius sąrašams². Autorius pritarė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimui balsų likučius išdalinti daugiausia balsų gavusiems sąrašams. V. P. Raulinaitis analizavo ir įvairių valstybių parlamentų rinkimų įstatymus, Seimo ir Seimo atstovų teises. Šalia pagrindinių Seimo atstovų teisių autorius paminėjo ir netiesiogines pareigas – visuomenės

¹ Plačiau apie P. V. Raulinaitį – Veilentienė, A. Įžanga P. V. Raulinaičio straipsniui: tarpukario Lietuvos parlamentaras apie parlamentinę užsienio politikos kontrolę. *Parlamento studijos*. Nr. 14 (2013). Interneto prieiga: <http://www.parlamentostudijos.lt/Nr14/14_saltiniai_1.htm>

² Raulinaitis, P. V. *Parlamentarizmas*. Klaipėda, 1925, p. 74–75.

informavimą, auklėjimą ir švietimą rengiant paskaitas ir mitingus. Be to, jis rašė, kad kai kuriose šalyse pasigirsta reikalavimų įteisinti parlamento atstovo atšaukimą, o kai kurios Lietuvos partijos, siekdamos apsisaugoti, per rinkimus iš kandidatų reikalavo iš anksto pasirašyti dokumentą apie mandato atsisakymą. Lietuvoje toks dokumentas nebuvo panaudotas, tačiau, V. P. Raulinaičio nuomone, jis neturėjo juridinės galios³. Autorius taip pat apžvelgė Seimo narių privilegijas, parlamento ir piliečių teisių santykį.

Dėkojame Kauno technologijos universiteto veteranų klubo „Emeritus“ narei doc. Laimai Papreckienei, kompiuteriu surinkusiai šio istorijos šaltinio tekstą.

---

³ Raulinaitis, P. V. *Parlamentarizmas*. Klaipėda, 1925, p. 80.